

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ve ÖĞRETİM ÇERÇEVE YÖNETMELİĞİ

Amaç ve Kapsam

MADDE 1. a) 2547 sayılı Kanun'un 65. maddesi hükmü gereğince Üniversitelerarası Kurul tarafından hazırlanan bu Yönetmelik Yükseköğretim kurumlarında yürütülen lisansüstü eğitimi düzenler.

b) Lisansüstü Eğitim, Yüksek Lisans, Doktora ve sanat dallarında yapılan Sanatta Yeterlik programlarından oluşur.

Öğrenci Kabulü

MADDE 2. a) Yüksek lisans programına başvurabilmek için adayların bir lisans diplomasına sahip olmaları ve Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından merkezi olarak yapılan Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı'ndan (LES) başvurduğu programın puan türünde 45 standart puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek LES standart puanına sahip olmaları gerekir. Yüksek lisans programlarına öğrenci kabulünde, LES puanı yanı sıra gerekirse, lisans not ortalaması ve mülakat sonucu da değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ilişkin hususlar ile, başvuru için adayların sağlaması gereken diğer belgeler (referans mektubu, neden yüksek lisans yapmak istediğini belirten kompozisyon, uluslararası standart sınavlar vb.) ve hangi düzeyde yabancı dil bilgisi gerektiği, ilgili senato tarafından düzenlenen yönetmelikle belirlenir. LES puanının % 50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı, ilgili senato tarafından belirlenir. İlgili üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü, yalnız LES puanı ile de öğrenci kabul edebilir.

b) Doktora programına başvurabilmek için adayların bir yüksek lisans diplomasına, hazırlık sınıfları hariç en az 10 yarıyıl süreli Tıp, Diş Hekimliği ve Veteriner Fakülteleri diplomasına, Eczacılık ve Fen Fakültesi mezunlarının ise yüksek lisans derecesine veya Sağlık Bakanlığı'nca düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlık yetkisine sahip olmaları ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı'ndan (LES), başvurduğu programın puan türünde 45 standart puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek LES standart puanına sahip olmaları gerekir. Doktora programlarına öğrenci kabulünde, LES puanı yanı sıra gerekirse, lisans ve/veya yüksek lisans not ortalaması ve mülakat sonucu da değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ilişkin hususlar ile, başvuru için adayların sağlaması gereken diğer belgeler (referans mektubu, neden doktora yapmak istediğini belirten kompozisyon, uluslararası standart sınavlar vb.) ve hangi düzeyde yabancı dil bilgisi gerektiği, ilgili senato tarafından düzenlenen yönetmelikle belirtilir. LES puanının % 50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirilmeye alınacağı, ilgili senato tarafından belirlenir. İlgili üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü, yalnız LES puanı ile de öğrenci kabul edebilir.

c) Sanatta Yeterlik çalışmasına başvurabilmek için adayların bir yüksek lisans diplomasına sahip olmaları ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı'nın (LES) Sözel kısmından 45 standart puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek LES standart puanına sahip olmaları gerekir. Sanatta Yeterlilik programlarına öğrenci kabulünde, LES puanı yanı sıra gerekirse, lisans ve/veya yüksek lisans not ortalaması ile mülakat/yetenek sınavı/portfolyo incelemesi sonucu da değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ilişkin hususlar ile, başvuru için adayların sağlaması gereken diğer belgeler (referans mektubu, neden sanatta yeterlik yapmak istediğini belirten kompozisyon, uluslararası standart sınavlar vb.) ve hangi düzeyde yabancı dil bilgisi gerektiği, ilgili senato tarafından düzenlenen yönetmelikle belirlenir. LES puanının % 50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirilmeye alınacağı, ilgili senato tarafından belirlenir. İlgili üniversite, yalnız LES puanı ile de öğrenci kabul edebilir.

d) Temel Tıp Bilimlerinde doktora programlarına başvurabilmek için Tıp Fakültesi mezunlarının lisans diplomasına ve 50 puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek Temel Tıp Puanına veya Lisansüstü Giriş Sınavı'nın (LES) Sayısal kısmından 45 standart puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek LES standart puanına sahip olmaları; Tıp Fakültesi mezunu olmayanların ise yüksek lisans diplomasına (Diş Hekimliği ve Veteriner Fakülteleri mezunlarının lisans derecesine) sahip olmaları, Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı'nın (LES) Sayısal kısmından 45 standart puandan az olmamak koşuluyla ilgili senatoca belirlenecek LES standart puanına sahip olmaları gerekir. Temel Tıp Puanı, Tıpta Uzmanlık Sınavı'nda (TUS) Temel Tıp Bilimleri I. bölümünden elde edilen standart puanın 0,7; Temel Tıp Bilimleri II. Bölümünden elde edilen standart puanın 0,3 ile çarpılarak toplanması ile elde edilir. Doktora programlarına öğrenci kabulünde, Temel Tıp Puanı veya LES puanı yanı sıra gerekirse, lisans ve/veya yüksek lisans not ortalaması ve mülakat sonucu da değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ilişkin hususlar ile, başvuru için adayların sağlaması gereken diğer belgeler (referans mektubu, neden doktora yapmak istediğini belirten kompozisyon, uluslararası standart sınavlar vb.) ve hangi düzeyde yabancı dil bilgisi gerektiği ilgili senato tarafından düzenlenen yönetmelikle belirlenir.

Temel Tıp Puanının veya LES puanının % 50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı, ilgili senato tarafından belirlenir. İlgili üniversite, yalnız Temel Tıp Puanı veya LES puanı ile de öğrenci kabul edebilir.

e) Yüksek lisans ve doktora programları ile sanatta yeterlik çalışmasına, hangi lisans ve yüksek lisans programlarından mezun olanların başvurabileceği Üniversitelerarası Kurul kararı ile belirlenir; ancak ilgili senato, belirlenen programlar dışından da öğrenci kabulüne karar verebilir.

f) Öğretmen yetiştirme alanlarındaki lisansüstü programların müfredatına dair asgari müşterek ders ve uygulamalar ile bu programlara kabul, sınav, değerlendirme ve verilecek diplomalara ilişkin usul ve esaslar Milli Eğitim Bakanlığı ve Üniversitelerarası Kurulun görüşü alınarak, Yükseköğretim Kurulunca tespit edilir.

g) Yeni kurulan veya gelişmekte olan üniversitelere veya yüksek teknoloji enstitülerine, lisansüstü eğitim yaptırmak amacıyla alınan araştırma görevlileri, üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsünün teklifi "Öğretim Üyesi ve Araştırmacı Yetiştirme Kurulu'nun görüşü ve Yükseköğretim Kurulunun kararı ile bir başka üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsünde, yeniden sınav yapılmasına gerek kalmaksızın, lisansüstü öğretim yapmak üzere görevlendirilebilirler.

Bu araştırma görevlilerinin tez projeleri, kendi üniversite veya yüksek teknoloji enstitülerinin Araştırma Fonlarından öncelik verilmek suretiyle desteklenir.

Bilimsel Hazırlık Programına Öğrenci Kabulü

MADDE 3. a) Yüksek lisans ve doktora programlarında, nitelikleri aşağıda belirtilen adayların eksikliklerini gidermek amacıyla Bilimsel Hazırlık Programı uygulanabilir:

i. Lisans derecesini başvurdukları yüksek lisans veya doktora programından farklı alanlarda almış olan adaylar,

ii. Lisans derecesini başvurdukları yükseköğretim kurumu dışındaki yükseköğretim kurumlarından almış olan yüksek lisans programı adayları,

iii. Lisans ve yüksek lisans derecelerini başvurdukları yükseköğretim kurumu dışındaki yükseköğretim kurumlarından almış olan doktora adayları,

iv. Yüksek lisans derecesini başvurdukları doktora programından farklı alanda almış olan adaylar.

b) Bilimsel Hazırlık Programı'na Madde 2-a ve 2-b'deki esaslara göre öğrenci kabul edilir.

c) Bilimsel Hazırlık Programı'nda alınması zorunlu dersler, ilgili lisansüstü programını tamamlamak için gerekli görülen derslerin yerine geçemez. Ancak, Bilimsel Hazırlık Programı'ndaki bir öğrenci, bilimsel hazırlık derslerinin yanı sıra ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile lisansüstü programa yönelik dersler de alabilir.

d) Bilimsel Hazırlık Programı ile ilgili devam, ders sınavları, ders notları, derslerden başarılı sayılma koşulları, ders tekrarı, kayıt silme ve diğer esaslar ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir.

e) Bilimsel Hazırlık Programı'nda geçirilecek süre en çok bir takvim yılıdır. Bu süre dönem izinleri dışında uzatılamaz. Bu programda geçirilen süre, bu Yönetmelik'te belirtilen yüksek lisans veya doktora programı sürelerine dahil edilmez.

Özel Öğrenci Kabulü

MADDE 4. Bir yükseköğretim kurumu mezunu veya öğrencisi olup, belirli bir konuda bilgisini artırmak isteyenler, ilgili enstitü, anabilim dalı başkanlığının onayı ile lisansüstü derslere özel öğrenci olarak kabul edilebilir. Özel öğrenci statüsünde ders alanlar öğrencilik haklarından yararlanamaz. Özel öğrenci kabul koşulları ve bu konudaki diğer hükümler ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle

belirlenir.

Yatay Geçiş Yoluyla Öğrenci Kabulü

MADDE 5. İlgili üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü içindeki başka bir enstitü anabilim dalında veya başka bir yükseköğretim kurumunun lisansüstü programında en az bir yarıyılı tamamlamış olan başarılı öğrenci, lisansüstü programlara yatay geçiş yoluyla kabul edilebilir. Yatay geçiş yoluyla kabul edilme koşulları ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir.

Lisansüstü Programlara Kayıt

MADDE 6. Lisansüstü programlara kabul edilen öğrencilerin kayıtlarının kesinleşmesi için gerekli koşullar ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir.

Ders Sınavları ve Değerlendirme

MADDE 7. a) Bir lisansüstü dersin yarıyıl kredi değeri, bir yarıyıl devam eden bir dersin haftalık teorik ders saatinin tamamı ile haftalık uygulama veya laboratuvar saatinin yarısının toplamıdır.

b) Lisansüstü programlarla ilgili devam, ders sınavları, ders notları, derslerden başarılı sayılma koşulları, ders tekrarı ve diğere esaslar ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir.

c) Yükseköğretim kurumları, öğrencinin herhangi bir yarıyıldan sonra programına devam edebilmesi için gerekli genel ve/veya yarıyıl not ortalaması ile ilgili başarı koşulları koyabilir. Bu koşulları sağlayamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişiği kesilir.

Yüksek Lisans Programı

MADDE 8. a) Yüksek lisans programı, tezli ve tezsiz olmak üzere iki şekilde yürütülebilir. Bu programların hangi enstitü anabilim dallarında ve nasıl yürütüleceği ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir.

b) Tezli ve tezsiz yüksek lisans programları arasında geçişe izin vermek yükseköğretim kurumlarının yetkisindedir ve ilgili yönetmeliklerinde belirtilen esaslara göre düzenlenir.

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Amaç ve Kapsam

MADDE 9. a) Tezli yüksek lisans programının amacı, öğrencinin bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeteneğini kazanmasını sağlamaktır. Bu program toplam yirmi bir krediden az olmamak koşuluyla en az yedi adet ders, bir seminer dersi ve tez çalışmasından oluşur. Seminer dersi ve tez çalışması kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Öğrenci, en geç üçüncü yarıyılın başından itibaren her yarıyıl tez çalışmasına kayıt yaptırmak zorundadır.

b) Öğrencinin alacağı derslerin en çok iki tanesi, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması koşuluyla, lisans derslerinden seçilebilir. Ayrıca dersler ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile diğere yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden de seçilebilir.

Süre

MADDE 10. a) Tezli yüksek lisans programını tamamlama süresi dört yarıyıldır. Daha kısa sürede mezun olabilecek bir öğrenciyle ilgili düzenlemeler, ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. İlgili yönetmelikler uyarınca başarısız olan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişiği bu süreden önce kesilebilir.

b) Dört yarıyıl sonunda kredili derslerini ve seminer dersini başarıyla tamamlayamayan veya yükseköğretim kurumunun öngördüğü en az genel not ortalamasını tutturamayan öğrencinin

yükseköğretim kurumu ile ilişiği kesilir.

c) Tez çalışmasından üstüste iki kez veya aralıklı olarak üç kez başarısız not alan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişiği kesilir.

d) Kredili derslerini ve seminer dersini başarıyla bitiren, ancak tez çalışmasını Madde 10-a'da belirtildiği üzere dört yarıyıl sonuna kadar tamamlayamadığı için tez sınavına giremeyen bir öğrenciye, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile tezini jüri önünde savunması için en fazla iki yarıyıl ek süre verilebilir.

Tez Danışmanı Atanması

MADDE 11. a) Tezli yüksek lisans programında, enstitü anabilim dalı başkanlığı her öğrenci için bir tez konusu ve tez danışmanını en geç ikinci yarıyılın sonuna kadar ilgili enstitüye önerir. Tez danışmanı önerisi ilgili Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile kesinleşir. Tez çalışmasının niteliğinin birden fazla tez danışmanı gerektirdiği durumlarda ikinci tez danışmanı atanır.

b) Tez danışmanı, öğretim üyeleri veya ilgili senatonun belirleyeceği niteliklere sahip öğretim görevlileri arasından seçilir.

Yüksek Lisans Tezinin Sonuçlanması

MADDE 12. a) Tezli yüksek lisans programındaki bir öğrenci, elde ettiği sonuçları ilgili senato tarafından belirlenen yazım kurallarına uygun biçimde yazmak ve tezini jüri önünde sözlü olarak savunmak zorundadır.

b) Yüksek lisans tez jürisi, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile atanır. Jüri, biri öğrencinin tez danışmanı ve en az biri yükseköğretim kurumu içindeki başka bir anabilim dalından veya başka bir yükseköğretim kurumundan olmak üzere üç veya beş kişiden oluşur. Jürinin üç kişiden oluşması durumunda ikinci tez danışmanı jüri üyesi olamaz.

c) Jüri üyeleri, söz konusu tezin kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde toplanarak öğrenciyi tez sınavına alır. Tez sınavı, tez çalışmasının sunulması ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur.

d) Tez sınavının tamamlanmasından sonra jüri tez hakkında salt çoğunlukla “kabul”, “red” veya “düzeltme” kararı verir. Bu karar enstitü anabilim dalı başkanlığınca tez sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir. Tezi reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişiği kesilir. Tezi hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç üç ay içinde gereğini yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunma sonunda da tezi kabul edilmeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişiği kesilir.

Yüksek Lisans Diploması

MADDE 13. a) Tez sınavında başarılı olmak ve diğer koşulları da sağlamak kaydıyla, yüksek lisans tezinin ciltlenmiş en az üç kopyasını tez sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili enstitüye teslim eden ve tezi şekil yönünden uygun bulunan yüksek lisans öğrencisine Yüksek Lisans Diploması verilir.

b) Yüksek Lisans Diploması üzerinde öğrencinin izlemiş olduğu enstitü anabilim dalındaki programın onaylanmış adı ve var ise verilen unvan bulunur.

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Amaç ve Kapsam

MADDE 14. a) Tezsiz yüksek lisans programının amacı, öğrenciye mesleki konuda derin bilgi kazandırmak ve mevcut bilginin uygulamada nasıl kullanılacağını göstermektir. Tezsiz yüksek lisans programı İkinci Lisansüstü Öğretim'de de yürütülebilir. Bu program toplam otuz krediden az olmamak

koşuluyla en az on adet ders ile dönem projesi dersinden oluşur. Dönem projesi dersi kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Öğrenci, dönem projesinin alındığı yarıyılıda dönem projesine kayıt yaptırmak ve yarıyıl sonunda yazılı bir rapor vermek zorundadır. İlgili senato tarafından belirlenen esaslara bağlı olarak tezsiz yüksek lisans programının sonunda yeterlik sınavı uygulanabilir.

b) Öğrencinin alacağı derslerin en çok üç tanesi, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması koşuluyla, lisans derslerinden seçilebilir.

c) Öğretim elemanları tezsiz yüksek lisans programına kayıt yaptıramaz.

Danışman Atanması

MADDE 15. Tezsiz yüksek lisans programında, enstitü anabilim dalı başkanlığı her öğrenci için ders seçiminde ve dönem projesinin yürütülmesinde danışmanlık yapacak bir öğretim üyesi veya ilgili senato tarafından belirlenen niteliklere sahip bir öğretim görevlisini en geç birinci yarıyılın sonuna kadar belirler.

Süre

MADDE 16. Tezsiz yüksek lisans programını tamamlama süresi en fazla altı yarıyıldır. İlgili yönetmelikler uyarınca başarısız olan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi bu süreden önce kesilebilir.

Yüksek Lisans Diploması

MADDE 17. a) Kredili derslerini ve dönem projesini başarıyla tamamlayan yüksek lisans öğrencisine Yüksek Lisans Diploması verilir.

b) Yüksek Lisans Diploması üzerinde öğrencinin izlemiş olduğu enstitü anabilim dalındaki programın onaylanmış adı ve var ise verilen unvan bulunur.

DOKTORA PROGRAMI

Amaç ve Kapsam

MADDE 18. a) Doktora programının amacı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneği kazandırmaktır.

Doktora çalışması sonunda hazırlanacak tezin,

- 1) Bilime yenilik getirme,
- 2) Yeni bir bilimsel yöntem geliştirme,
- 3) Bilinen bir yöntemi yeni bir alana uygulama,

niteliklerinden birini yerine getirmesi gerekir.

b) Doktora programı, toplam yirmi bir krediden az olmamak koşuluyla en az yedi adet ders, yeterlik sınavı, tez önerisi ve tez çalışmasından oluşur.

c) Lisansüstü dersler, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden de seçilebilir.

d) Lisans dersleri ders yüküne ve doktora kredisine sayılmaz.

e) Doktora programları yurtiçi ve yurtdışı entegre doktora programları şeklinde de düzenlenebilir. Bu programların uygulama usul ve esasları, ilgili üniversite veya yüksek teknoloji enstitülerinin teklifi,

Öğretim Üyesi ve Araştırmacı Yetiştirme Kurulunun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulunca belirlenir.

Süre

MADDE 19. a) Doktora programını tamamlama süresi sekiz yarıyıldır. Daha kısa sürede mezun olabilecek bir öğrenciyle ilgili düzenlemeler, senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. İlgili yönetmelikleri uyarınca başarısız olan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi bu süreden önce kesilebilir.

b) Dört yarıyıl sonunda kredili derslerini başarıyla tamamlayamayan veya yükseköğretim kurumunun öngördüğü en az genel not ortalamasını tutturamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

c) Kredili derslerini başarıyla bitiren, yeterli sınavında başarılı bulunan ve tez önerisi kabul edilen, ancak tez çalışmasını MADDE 9-a'da belirtildiği üzere sekiz yarıyıl sonuna kadar tamamlayamadığı için tez sınavına giremeyen bir öğrenciye, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile tezini jüri önünde savunması için en fazla dört yarıyıl ek süre verilebilir.

Tez Danışmanı Atanması

MADDE 20. a) Enstitü anabilim dalı başkanlığı her öğrenci için tez danışmanını ve danışmanın belirleyeceği tez konusunu ilgili enstitüye önerir. Tez danışmanının önerisi Enstitü Yönetim Kurulu Kararıyla kesinleşir. Tez danışmanının öğrencinin programı içinde ne zaman atanacağı senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. Ancak tez danışmanının, en geç üçüncü yarıyılın başına kadar atanması zorunludur. Tez çalışmasının niteliğinin birden fazla tez danışmanı gerektirdiği durumlarda ikinci tez danışmanı atanabilir.

b) Tez danışmanı öğretim üyeleri arasından seçilir. İkinci tez danışmanının doktora derecesine sahip olması gerekir.

Yeterlik Sınavı

MADDE 21. a) Yeterlik sınavının amacı, öğrencinin temel konular ve doktora çalışmasıyla ilgili konularda derinliğe sahip olup olmadığının sınanmasıdır. Yeterlik sınavları yılda iki kez yapılır.

b) Öğrencinin yeterlik sınavına ne zaman gireceği senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. Ancak öğrenci en geç beşinci yarıyılın sonuna kadar yeterlik sınavına girmek zorundadır.

c) Yeterlik sınavları, enstitü anabilim dalı başkanlığı tarafından önerilen ve Enstitü Yönetim Kurulu tarafından onaylanan ve sürekli görev yapan beş kişilik Doktora Yeterlik Komitesi tarafından düzenlenir ve yürütülür. Komite, farklı alanlardaki sınavları hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek amacıyla sınav jürileri kurabilir.

d) Doktora yeterlik sınavına girebilmek için Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı'nda (ÜDS) yüz üzerinden en az elli puan almış olmak ya da Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenen yabancı dil sınavlarından birinde başarılı olmak gerekir. Yabancı uyruklular, kendi anadili dışındaki diğer yabancı dillerden veya Türkçe'den sınava tabi tutulurlar. Yabancı uyruklu öğrencilerin yabancı dil sınavlarının nasıl yapılacağı Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenir.

Belirtilen yabancı dil sınavlarında başarısız olan doktora öğrencileri, esasları ilgili senatoca belirlenmek üzere yabancı dil hazırlık programına öğrenci olarak kaydedilebilirler. Bu program süresi en çok bir takvim yılı olup, bu süre sonunda belirtilen sınavlarda başarılı olamayan öğrencilerin yükseköğretim kurumu ile ilişkileri kesilir. Bu programda geçirilen süre öğrenim süresine dahil edilmez.

e) Doktora yeterlik sınavı, yazılı ve sözlü olarak iki bölüm halinde yapılır. Doktora Yeterlik Komitesi, sınav jüri önerileri ve öğrencinin yazılı ve sözlü sınavlardaki başarı durumunu değerlendirerek öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna salt çoğunlukla karar verir. Bu karar, enstitü anabilim dalı başkanlığınca yeterlik sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir.

f) Yeterlik sınavında başarısız olan öğrenci, bir sonraki yarıyıldaki tekrar sınava alınır. Bu sınavda da

başarısız olan öğrencinin doktora programı ile ilişkisi kesilir.

g) Doktora Yeterlik Komitesi, yeterlik sınavını başaran bir öğrencinin, ders yükünü tamamlamış olsa bile, Madde 19-b'de öngörülen duruma düşmemesi koşuluyla, dördüncü yarıyıldan sonra da fazladan ders(ler) almasını isteyebilir. Fazladan alınacak ders(ler)i altıncı yarıyılın sonuna kadar başarıyla tamamlayamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

Tez İzleme Komitesi

MADDE 22. a) Yeterlik sınavında başarılı bulunan öğrenci için ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile bir ay içinde bir Tez İzleme Komitesi oluşturulur.

b) Tez İzleme Komitesi üç öğretim üyesinden oluşur. Komitede tez danışmanından başka ilgili enstitü anabilim dalı içinden ve dışından birer üye yer alır. İkinci tez danışmanının olması durumunda ikinci tez danışmanı dilerse komite toplantılarına katılabilir.

c) Tez İzleme Komitesi'nin kurulmasından sonraki dönemlerde, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile üyelere değişiklik yapılabilir.

Tez Önerisi Savunması

MADDE 23. a) Doktora yeterlik sınavını başarı ile tamamlayan öğrenci, en geç altı ay içinde, yapacağı araştırmanın amacını, yöntemini ve çalışma planını kapsayan tez önerisinin Tez İzleme Komitesi önünde sözlü olarak savunur. Öğrenci, Tez önerisi ile ilgili yazılı bir raporu sözlü savunmadan en az onbeş gün önce komite üyelerine dağıtır.

b) Tez İzleme Komitesi, öğrencinin sunduğu tez önerisinin kabul veya reddedileceğine salt çoğunlukla karar verir. Bu karar, enstitü anabilim dalı başkanlığınca tez önerisini izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir.

c) Tez önerisi reddedilen öğrenci yeni bir danışman ve tez konusu seçme hakkına sahiptir. Böyle bir durumda yeni bir Tez İzleme Komitesi atanabilir. Programa aynı danışmanla devam etmek isteyen bir öğrenci üç ay içinde, danışman ve tez konusu değiştiren bir öğrenci ise altı ay içinde tekrar tez önerisi son savunmada da reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

d) Tez önerisi kabul edilen öğrenci için Tez İzleme Komitesi, Ocak-Haziran ve Temmuz-Aralık ayları arasında birer kere olmak üzere yılda iki kez toplanır. Öğrenci, toplantı tarihinden en az bir ay önce komite üyelerine yazılı bir rapor sunar. Bu raporda o ana kadar yapılan çalışmaların özeti ve bir yıl sonraki dönemde yapılacak çalışma planı belirtilir. Öğrencinin tez çalışması, komite tarafından "başarılı" veya "başarısız" olarak belirlenir. Komite tarafından üstüste iki kez veya aralıklı olarak üç kez başarısız bulunan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

Doktora Tezinin Sonuçlandırılması

MADDE 24. a) Doktora programındaki bir öğrenci, elde ettiği sonuçları ilgili senato tarafından kabul edilen yazım kurallarına uygun biçimde yazmak ve tezini jüri önünde sözlü olarak savunmak zorundadır.

b) Doktora tez jürisi, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile atanır. Jüri, üçü öğrencinin Tez İzleme Komitesi'nde yer alan öğretim üyeleri ve en az biri başka bir yükseköğretim kurumunun öğretim üyesi olmak üzere beş kişiden oluşur.

c) Jüri üyeleri, söz konusu tezin kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde toplanarak öğrenciyi tez sınavına alır. Tez sınavı, tez çalışmasının sunulması ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur.

d) Tez sınavının tamamlanmasından sonra jüri tez hakkında salt çoğunlukla "kabul", "red" veya "düzeltme" kararı verir. Bu karar, enstitü anabilim dalı başkanlığınca tez sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir. Tezi reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Tezi hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç altı ay içinde gereğini yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunma sonunda da tezi kabul edilmeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile

ilişigi kesilir.

Doktora Diploması

MADDE 25. a) Tez sınavında başarılı olmak ve diğer koşulları da sağlamak kaydıyla doktora tezinin ciltlenmiş en az üç kopyasını tez sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili enstitüye teslim eden ve tezi şekil yönünden uygun bulunan öğrenci Doktora Diploması almaya hak kazanır.

b) Doktora Diploması üzerinde öğrencinin izlemiş olduğu enstitü anabilim dalındaki programın onaylanmış adı bulunur.

SANATTA YETERLİK ÇALIŞMASI

Amaç ve Kapsam

MADDE 26. a) Sanatta yeterlik çalışması, özgün bir sanat eserinin ortaya konulmasını, müzik ve sahne sanatlarında ise üstün bir uygulama ve yaratıcılığı amaçlayan bir yükseköğretim programıdır. Hangi dallarda sanatta yeterlik programı açılacağı Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulunca belirlenir.

b) Sanatta yeterlik programı toplam yirmibir krediden az olmamak koşuluyla en az yedi adet ders ve uygulamalar ile tez veya sergi, proje, resital, konser, temsil gibi çalışmalardan oluşur.

c) Lisansüstü dersler ilgili enstitü anasanat dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden de seçilebilir.

Süre

MADDE 27. a) Sanatta yeterlik programını tamamlama süresi sekiz yarıyıldır. Daha kısa sürede mezun olabilecek bir öğrenci ile ilgili düzenlemeler, ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. İlgili yönetmelik uyarınca başarısız olan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi bu süreden önce kesilebilir.

b) Dört yarıyıl sonunda kredili derslerini ve uygulamalarını başarıyla tamamlayamayan veya yükseköğretim kurumunun öngördüğü en az genel not ortalamasını tutturmayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

c) Kredili derslerini ve uygulamalarını başarı ile bitiren, ancak tez veya sergi veya proje çalışmasını Madde 27-a'da belirtildiği üzere sekiz yarıyıl sonuna kadar tamamlayamadığı için sınava giremeyen bir öğrenciye ilgili enstitü anasanat dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile tezini, sergi veya proje çalışmasını jüri önünde savunması için en fazla dört yarıyıl ek süre verilebilir.

Danışman Atanması

MADDE 28. a) Enstitü anasanat dalı başkanlığı, her öğrenci için ders ve uygulama seçimi ile tez veya sergi veya proje yürütülmesinde danışmanlık yapacak bir öğretim üyesini ilgili enstitüye önerir. Danışman önerisi Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile kesinleşir. Danışmanın öğrencinin programı içinde ne zaman atanacağı ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. Ancak danışmanın, en geç dördüncü yarıyıl sonuna kadar atanması zorunludur.

b) Danışman, öğretim üyeleri veya nitelikleri ilgili senatoca belirlenen öğretim görevlileri arasından seçilir.

Sanatta Yeterlik Çalışmasının Sonuçlanması

MADDE 29. a) Sanatta Yeterlik çalışmasını sonuçlandırabilmek için Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı'nda (ÜDS) yüz üzerinden en az elli puan almış olmak ya da Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenen yabancı dil sınavlarından birinde başarılı olmak gerekir. Yabancı uyruklular, kendi anadili dışındaki diğer yabancı dillerden veya Türkçe'den sınava tabi tutulurlar. Yabancı uyruklu öğrencilerin

yabancı dil sınavlarının nasıl yapılacağı Üniversitelerarası Kurul tarafından belirlenir.

Belirtilen yabancı dil sınavlarında başarısız olan Sanatta Yeterlik öğrencileri, esasları ilgili senatoca belirlenmek üzere yabancı dil hazırlık programına öğrenci olarak kaydedilebilirler. Bu program süresi en çok bir takvim yılı olup, bu süre sonunda belirtilen sınavlarda başarılı olamayan öğrencilerin yükseköğretim kurumu ile ilişkileri kesilir. Bu programda geçirilen süre öğrenim süresine dahil edilmez.

b) Tez hazırlayan bir öğrenci elde ettiği sonuçları, sergi veya proje hazırlayan bir öğrenci ise çalışmasını açıklayan ve belgeleyen bir metni ilgili senato tarafından kabul edilen yazım kurallarına uygun biçimde yazmak ve ayrıca tezini veya sergisi veya projesini jüri önünde sözlü olarak savunmak zorundadır.

c) Jüri, ilgili enstitü anasanat dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile atanır. Jüri, biri öğrencinin danışmanı ve en az ikisi başka yükseköğretim kurumlarının öğretim üyeleri olmak üzere beş kişiden oluşur.

d) Jüri üyeleri, söz konusu tezin veya metnin kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde toplanarak öğrenciyi sınava alır. Sınav, sanatta yeterlik çalışmasının sunulması ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur.

e) Sınavın tamamlanmasından sonra jüri, dinleyicilere kapalı olarak, tez veya sergi, proje, resital, konser, temsil hakkında salt çoğunlukla "kabul", "red" veya "düzeltme" kararı verir. Bu karar, enstitü anasanat dalı başkanlığınca sınavı izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir. Sanatta yeterlik çalışması reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Sanatta yeterlik çalışması hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç üç ay içinde gereğini yaparak tezini veya sergisini veya projesini aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu sınav sonunda da sanatta yeterlik çalışması kabul edilmeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

Sanatta Yeterlik Diploması

MADDE 30. Sanatta Yeterlik çalışmasında başarılı olan öğrenciye, diğer koşulları da sağlamak kaydıyla sanat dalının özelliğine göre verilecek unvanı belirleyen bir diploma verilir.

MADDE 31. Her üniversite ve yüksek teknoloji enstitüsü bu Yönetmelik'le ilgili senatoların kararlarına bırakılan hususları yönetmelik halinde düzenler.

Yürürlükten Kaldırılan Yönetmelik

MADDE 32. Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile 6/10/1982 tarih ve 17830 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği" ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır. Lisansüstü programlarına 1996-1997 Eğitim-Öğretim yılından önce başlamış öğrencilerin, doktora yeterlik ve sanatta yeterlik için bu Yönetmelik'te getirilen yabancı dil şartı hariç hakları saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 1. 1995-1996 Eğitim-Öğretim yılı sonuna kadar Yönetmeliğin yürürlükten kaldırılan hükümleri nedeniyle ilişkisi kesilmiş olan öğrencilere, bu Yönetmeliğin hükümlerinden yararlanma hakkı tanınmaz.

GEÇİCİ MADDE 2. Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte bir doktora programına kayıtlı olup da yeterlik sınavına girmemiş veya girip de başaramamış olan öğrenciler ile 1/7/1996 tarihinde Sanatta Yeterlik programının 4. yarıyılına tamamlamamış ve bu sürenin sonunda kredili derslerinde ve uygulamalarında başarılı olmamış öğrenciler, yabancı dil ile ilgili olarak bu Yönetmelik'te getirilen hükümlere tabidirler.

Ortaöğretim Alan Öğretmenlerinin Yetiştirilmesine Yönelik Programlar

EK MADDE 1. Ortaöğretim alan öğretmenlerinin yetiştirilmesi amacıyla yönelik olarak iki tür program düzenlenebilir:

a) Birleştirilmiş Lisans artı Tezsiz Yüksek Lisans Programı:

İlgili alanın bulunduğu fakülte (alan fakültesi) ile eğitim fakülteleri ve ilgili enstitü anabilim dallarınca ortak yürütülen birleştirilmiş lisans artı tezsiz yüksek lisans programları düzenlenir. Bu programların lisans kademesindeki öğrenciler ilk yedi yarıyıldaki derslerini alan fakültesinden alırlar. Bu derslerin tümünü başarı ile tamamlayan öğrenciler lisans kademesinin son yarıyılında o alanın nasıl öğretileceğini kapsayan ders ve uygulamalarını eğitim fakültesinden alırlar ve bunları da başarı ile tamamlayan öğrencilere o alanın adını anadal, eğitimi de yandal olarak belirten lisans diploması verilir.

Lisans kademesini tamamlayan öğrenciler ilgili enstitüye bağlı bir enstitü anabilim dalı olarak yürütülen tezsiz yüksek lisans kademesine doğrudan geçirilirler En çok iki yarı yıla eşdeğer bir süre içinde mezuniyet için öngörülen tüm şartları tamamlayan öğrencilere ilgili alan öğretmenliğinin adını taşıyan yüksek lisans diploması verilir.

b) Tezsiz Yüksek Lisans Programı:

Yükseköğretim Kurulunca tespit edilen programlardan lisans diploması almış öğrencileri; lisans diploması almış oldukları programla ilgili ortaöğretim alanında öğretmen olarak yetiştirmek amacıyla en çok üç yarı yıla eşdeğer bir süreyi kapsayan tezsiz yüksek lisans programları düzenlenir. Bu tür yüksek lisans programlarına, usul ve esasları Yükseköğretim Kurulunca tespit edilen sınavla öğrenci seçilir ve yerleştirilir.

Ortaöğretim alan öğretmenlerinin yetiştirilmesi amacı ile düzenlenen birleştirilmiş lisans artı tezsiz yüksek lisans ve tezsiz yüksek lisans programlarına ilişkin giriş ve mezuniyet şartları ile bu programların yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar. Üniversitelerarası Kurulun görüşü alınarak Yükseköğretim Kurulunca tespit edilir.

Yürürlük

MADDE 33. Bu Yönetmelik 1996–1997 Eğitim-Öğretim yılından itibaren Yükseköğretim Kurumlarında uygulanır.

Yürütme

MADDE 34. Bu Yönetmelik hükümleri Üniversite ve Yüksek Teknoloji Enstitüsü Rektörleri tarafından yürütülür.